

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Fwd: Brief stand criteria dec 2016
Datum: donderdag 1 december 2016 12:48:02
Bijlagen: [Brief stand criteria dec 2016 edit 10.2e.docx](#) [1]
[ATT00001.htm](#) [2]

Lijkt mij een prima voorstel zo van 10.2.e. Wat denk jij?
Ik kan er zo mee akkoord gaan.

Geef jij aan alle betrokkenen door?

Groet, 10.2.e

10.2.e

Ministry of Economic Affairs
 DG Agriculture and Nature
 The Netherlands
 Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2.e @minvws.nl>
Datum: 1 december 2016 09:27:50 CET
Aan: 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e - DGMI 10.2.e @minienm.nl>
Kopie: 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @MINSZW.NL>, 10.2.e
 10.2.e @minvws.nl>, 10.2.e - DGMI"
 10.2.e @minienm.nl>, 10.2.e DGMI"
 10.2.e @minienm.nl>

Onderwerp: Antw.: [FSI] Brief stand criteria dec 2016 [POI]

Beste Collega's

Voor zover ik de discussie goed begrijp, zijn er verschillen in de beoordeling van stoffen en dan met name welke mogelijkheden de verordeningen bieden om gegevens te vragen ten aanzien van potentieel hormoonverstorende stoffen.

Als relatieve buitenstaander beschouw ik dit als een praktische uitwerking 'achter de voordeur'. Waar het Kabinet voor staat, of anders gezegd: wat het Kabinet nastreeft, is dat het mogelijk is potentieel hormoonverstorende stoffen te kunnen identificeren. Dit geldt voor beide verordeningen + het bijbehorende richtsnoer. Het lijkt mij niet handig (en ook niet nodig) in deze update deze technische verschillen te benadrukken. Hopelijk biedt mijn versie uitkomst.

Met vriendelijke groet,
10.2.e

10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minez.nl

Verzonden: woensdag 30 november 2016 18:24

Aan: 10.2.e - DGMI

CC: 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e) - DGMI: 10.2.e -
DGMI

Onderwerp: Re: Brief stand criteria dec 2016

Hallo 10.2.e en collega's,

Dank voor het verwerken, 10.2.e

Je hebt een wat andere bewoording gekozen, dan ik had voorgesteld, waardoor de (ongewenste) indruk kan ontstaan, alsof er voor biociden een andere 'beoordeling' moet zijn met 'andere en meer gegevens' (even in mijn woorden). He gaat er juist om dat er voor gewasbeschermingsmiddelen in de VO al de mogelijkheid is om alle gegevens te vragen die voor beoordeling noodzakelijk zijn, terwijl dat voor biociden niet mogelijk is en daardoor een (ongewenst) 'gat' kan ontstaan tussen stoffen die (zeker) niet-hormoonverstorend zijn en stoffen die dat wel zijn. waardoor sommige (biocide)stoffen - onterecht niet voldoende beoordeeld kunnen worden.

Ik zal er straks nog over nadenken, en mogelijk willen de collega's van VWS helpen daarbij?

De bewoording nu vind ik niet acceptabel voor EZ.

Maar volgens mij komen we er prima uit door een wat andere zinsopbouw/zinnen te kiezen, dus simpelweg door wat anders op te schrijven. Dat mag niets afdoen aan de inhoud natuurlijk.

Groet, 10.2.e

10.2.e

Ministry of Economic Affairs
DG Agriculture and Nature
The Netherlands
Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 30 nov. 2016 om 17:53 heeft 10.2.e - DGMI

10.2.e @minienm.nl 10.2.e @minienm.nl>> het
volgende geschreven:

Beste collega's,

Hartelijk dank voor jullie snelle reacties. Na de opmerkingen van 10.2.e 10.2.e en 10.2.e te hebben verwerkt, een laatste check. Ik zal de brief hier morgen 1 december om 12.00 de lijn in doen.

Met vriendelijke groet, 10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u

verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

<Brief stand criteria dec 2016.docx>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016
Datum: dinsdag 6 december 2016 11:29:00

Ha 10.2.e
 Ja ik ook
 Ga het melden bij de collega's
 Gr
 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 5 december 2016 12:22
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Fwd: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016
 10.2.e ik zou met deze nieuwe aangepaste versie kunnen leven. Jij ook?
 Stuur je dan svp bericht naar 10.2.e en de collegae?
 Groet uit Basel (vlucht heeft 4 uur (!!!!!!!) vertraging, hoop dat ik nog op tijd naar Brussel geraak vanavond),
 10.2.e

10.2.e
 Ministry of Economic Affairs
 DG Agriculture and Nature
 The Netherlands
 Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2.e <@minienm.nl>
Datum: 5 december 2016 10:55:40 CET
Aan: 10.2.e <@minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e <@minvws.nl>, 10.2.e <@MINSZW.NL>
Kopie: 10.2.e <@minez.nl>
Onderwerp: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016

Beste collega's,
 Op basis van de goede suggesties van 10.2.e en indachtig de reële zorgen van 10.2.e heb ik een nieuw concept gevraagd. Ik hoop dat het zo op jullie steun kan rekenen.
 Stelt een van jullie bewindspersonen prijs op een formele medeparaaf, mede namens, of samen ondertekenen? Zouden jullie uiterlijk morgen cob willen reageren?
 Vast hartelijk dank.
 Met vriendelijke groet, 10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
 This message may contain information that is not intended for you, if you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

128.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016
Datum: woensdag 7 december 2016 10:03:00

Ik heb IenM aangehaakt.

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: woensdag 7 december 2016 9:47

Aan: 10.2.e

10.2.e

10.2.e

Onderwerp: RE: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016

Neem IenM ook mee, want die staan te trappelen, ik sprak 10.2.e gisteren. Ben het op zich wel eens dat er nu snel iets naar de Kamer moet komen.

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 6 december 2016 19:58

Aan: 10.2.e

10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: RE: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016

Ha,

Dat lijkt ook mij de goede lijn. Probleem is dat VWS en IenM de rapporten die in de concept brief worden genoemd snel bij de kamer willen hebben om te voorkomen dat er vragen over worden gesteld. Dat is dus ook de reden van de spoed.

Zal ik morgen met 10.2.e bellen en ons gedachte voorstellen?

Groet

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 6 december 2016 17:35

Aan: 10.2.e

10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: Re: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016

Hallo 10.2.e

Cc 10.2.e

Lijkt mij ook dat je analyse juist is (medeparaaf). Kijk je dan svp naar mijn mailtje van vanmiddag vanuit de SCoPAFF vergadering hier? Er is dus deze middag aangekondigd door COM, dat zij nog voor de kerst (wederom) een extra SCoPAFF zullen inlassen. Week vanaf 19 december.

Ten behoeve daarvan verwachten wij lidstaten nog (weer) een aangepaste versie van de COM voorstellen. Wellicht moeten die dan meteen mee met brief? En dan de brief pas ook in de week voor kerst versturen? Dan kunnen we proberen alvast aan te kondigen dat we als NL akkoord zijn met COM voorstellen?

Wat denken jullie?

Groet, 10.2.e

10.2.e

Ministry of Economic Affairs

DG Agriculture and Nature

The Netherlands

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 6 dec. 2016 om 17:26 heeft 10.2.e @minez.nl het volgende geschreven:

Dag 10.2.e

Ik weet niet waar de spoed precies in gelegen is maar het lijkt mij dat voor de hand liggen dat de stas deze mede ondertekent, zeker als dit de eerstvolgende keer is dat we de Kamer uitgebreider informeren over de voortgang op het dossier en tav de richtsnoeren (naast de Geannoteerde Agenda's). Stas heeft de brief die op 30/8 is gestuurd ook mede ondertekent.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 6 december 2016 12:07

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: FW: IENM BSK-2016 285800 Brief stand criteria dec 2016

10.2.e

Bijgevoegd concept brief voor de Tweede Kamer is door VWS en IenM in overleg met ons opgesteld. Wij zijn beleidsmatig akkoord. Ik denk dat medeparaaf van stas EZ nodig is, i.v.m de formele verantwoordelijkheid van de stas voor het gewasbeschermingsdeel. IenM en VWS hebben echter haast om de brief in de Kamer te krijgen, dat gaat zonder medeparaaf uiteraard sneller.

Hoe zie jij dit?

Met vr. groet,

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met nsico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e 10.2.e
Onderwerp: FW: criteria hormoonverstorende stoffen
Datum: woensdag 14 december 2016 16:45:50
Prioriteit: Hoog

Collega's,
 Zie hieronder: 10.2.e is al akkoord met de brief. Lukt het jullie deze spoedig hier te krijgen?
 Alvast bedankt,
 Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e - DBO 10.2.e @minienm.nl]
Verzonden: woensdag 14 december 2016 16:39
Aan: 10.2.e DBO
cc: 10.2.e - DGMI; 10.2.e - DGMI; 10.2.e - DCO; 10.2.e
 10.2.e 10.2.e FMC
Onderwerp: criteria hormoonverstorende stoffen
Urgentie: Hoog
 Collega's,
 Stas is akkoord met criteria hormoonverstorende stoffen en hierbij doorgegeven aan EZ.
 Met vriendelijke groet,

10.2.e
Ministerie I&M / SG / Directie Bestuursondersteuning
 Plesmanweg 1-6 | 2597 JG | Den Haag
M 10.2.e | 10.2.e @minienm.nl | 10.2.e
 10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: criteria hormoonverstorende stoffen
Datum: woensdag 14 december 2016 16:51:22

Hij ligt bij 10.2.e nu. We doen ons best.

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 14 december 2016 16:46
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e 10.2.e
Onderwerp: FW: criteria hormoonverstorende stoffen
Urgentie: Hoog

Collega's,

Zie hieronder: 10.2.e is al akkoord met de brief. Lukt het jullie deze spoedig hier te krijgen?

Alvast bedankt,

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e - DBO 10.2.e @minienm.nl
Verzonden: woensdag 14 december 2016 16:39
Aan: 10.2.e - DBO
Cc: 10.2.e - DGMI; 10.2.e DGMI; 10.2.e DCO; 10.2.e
 10.2.e 10.2.e - FMC

Onderwerp: criteria hormoonverstorende stoffen

Urgentie: Hoog

Collega's,

Stas is akkoord met criteria hormoonverstorende stoffen en hierbij doorgegeven aan EZ.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Ministerie I&M / SG / Directie Bestuursondersteuning

Plesmanweg 1-6 | 2597 JG | Den Haag

M 10.2.e | 10.2.e @minienm.nl | 10.2.e

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
 Aan: 10.2.e
 Cc: 10.2.e 10.2.e
 Onderwerp: RE: Graag je akkoord - Kamerbrief over criteria hormoonverstorende stoffen
 Datum: donderdag 15 december 2016 16:27:54

Prima, hebben we besproken en is al door, denk ik?

10.2.e
 10.2.e
 Ministry of Economic Affairs
 DG Agriculture and Nature
 Plant Health
 P.O. Box 30401
 NL 2500 EK The Hague
 The Netherlands
 10.2.e
 10.2.e @mines.nl

Van 10.2.e
 Verzonden: donderdag 15 december 2016 13:30

Aan: 10.2.e

CC: 10.2.e

Onderwerp: RE: Graag je akkoord - Kamerbrief over criteria hormoonverstorende stoffen

10.2.e
 10.2.e is als plvDGAN akkoord met de Kamerbrief. Hij vindt in de brief wel de vraag van stas I&M aan het RIVM teveel spreektaal en verzoekt dat anders te formuleren. Stel voor daarvan te maken:
 Daarnaast maak ik van de gelegenheid gebruik uw Kamer drie rapporten toe te sturen die relevant zijn voor de discussie over hormoonverstorende stoffen, maar niet specifiek betrekking hebben op beide genoemde verordeningen. Op verzoek van het kabinet heeft het RIVM twee rapporten opgesteld waarin vergeleken wordt hoe in de verschillende Europese regelgeving wordt omgegaan met hormoonverstorende stoffen.^{[1] [2]} Daaruit blijkt dat zowel de aanpak als de informatievereisten nogal verschillen. Het RIVM adviseert de regelgeving uit te breiden door er testen -om hormoonverstoring aan te tonen- aan toe te voegen en daarmee de regelgeving consistent te maken. Daarnaast adviseert het RIVM om een slimme beststrategie te ontwikkelen waarmee de noodzakelijke informatie zo efficiënt mogelijk beschikbaar zal komen. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft het RIVM gevraagd alvast wat bouwstenen mogelijke onderdelen voor zo'n strategie te inventariseren. Eens? Dan gaat hij zo mee in de tas van de stas.

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e
 Verzonden: donderdag 15 december 2016 13:13

Aan: 10.2.e

Onderwerp: RE: Graag je akkoord - Kamerbrief over criteria hormoonverstorende stoffen

Akkoord. In de brief vindt de vraag van de staatssecretaris van I&M aan het RIVM te veel spreektaal ("alvast wat bouwstenen aan te leveren"). Svp een andere zin van maken. In de nota ontbreekt in 2e kernpunt ergens het woordje 'het'.

Groeten,
 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 15 dec. 2016 om 12:22 heeft 10.2.e @mines.nl> het volgende geschreven:

10.2.e

Hierbij de Kamerbrief over het Commissievoorstel voor criteria voor hormoonverstorende stoffen, waar op 21 december in het SCOPAFF over zal worden gestemd. Met deze brief wordt de Kamer geïnformeerd dat de criteria op punten nog wat zijn aangepast en dat het voorstel op de 21^e in stemming wordt gebracht. Stas verstuurt deze brief mede namens stas I&M, die al akkoord is. Graag hoor ik of je akkoord bent.

Alvast bedankt,

Groet,

10.2.e

10.2.e

BBR – Team stas

070 3798864 / 06 31970765

<DOMUS-#16193334-v1-Nota aan Stas - Brief aan de Tweede Kamer over criteria hormoonverstorende stoffen DOC>

<DOMUS-#16194238-v1-Bijlage 2 bij brief dm 16193319 herzien criteria gewasbeschermingsmiddelen PDF>

<DOMUS-#16193319-v1-Brief TK Criteria hormoonverstorende stoffen inzake de Europese Gewasbeschermings- en Biocidenverord DOC>

[1] http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2016/oktober/Endocrine_disrupting_chemicals_within_EU_legal_frameworks_human_health_perspective

[2] http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2016/oktober/Endocrine_disrupting_chemicals_within_EU_legal_frameworks_environmental_perspective

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: Spoed: Nota s hormoonverstorend
Datum: maandag 19 december 2016 11:08:45

Dank je 10.2.e Ik zie zo gauw niet of we in deze nota's ook iets hebben gezegd over die extra categorie (potentieel hormoonverstorend), stas was daar met name benieuwd naar. Weet jij of we daar ergens iets over hebben opgenomen?

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 19 december 2016 11:00
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Spoed: Nota s hormoonverstorend

Nog één

Gr
10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 19 december 2016 10:26
Aan: 10.2.e 10.2.e 10.2.e
Onderwerp: Spoed: Nota s hormoonverstorend

10.2.e

Stas wil graag voordat hij naar AO gaat om 11u, de nota's en kamerbrieven ontvangen die hij afgelopen tijd over hormoonverstorend heeft ontvangen. Kunnen jullie deze snel opsnorren?

Alvast bedankt,

Groet,

10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Van: 10.2.e
 Aan: 10.2.e 10.2.e 10.2.e
 Cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e
 Onderwerp: FW: mondelinge vragen - hormoonverstorende stoffen
 Datum: maandag 19 december 2016 11:53:04

Collega's,
 PvdD heeft mondelinge vragen ingediend over voorstel voor hormoonverstorende stoffen. Willen jullie dit voorbereiden?
 Alvast bedankt,
 Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e
 Verzonden: maandag 19 december 2016 11:15
 Aan: BBR POLITIEK TEAM STAS; BBR parlementaire aangelegenheden; DC_Woordvoerders_Stas;
 10.2.e 10.2.e
 cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e
 Onderwerp: FW: mondelinge vragen

Zie onderstaande mondelinge vragen voor de staatssecretaris, graag zsm voorbereiden. De Minister zal zelf naar het vragen uur gaan.
 Dank!

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 Secretariaat Staatssecretaris van Dam

Ministerie van Economische Zaken
 Be Zuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag | H-gang
 Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

T: 10.2.e
 F: 10.2.e
 10.2.e @minez.nl
<http://www.rijksoverheid.nl/ez>

Let op: Bij het bezoek aan het Ministerie dient u in het bezit te zijn van een geldig legitimatiebewijs!

Van: 10.2.e @tweedekamer.nl
 Verzonden: maandag 19 december 2016 11:11
 Aan: 10.2.e 10.2.e 10.2.e
 10.2.e

Onderwerp: mondelinge vragen

- het lid **BELHAJ** (D66) aan de staatssecretaris van Economische Zaken over het bericht dat één op de tien bedrijven in de haven van Rotterdam prijsafspraken maakt

([EenVandaag, 17 december 2016](#))

- het lid **GESTHUIZEN** (SP) aan de staatssecretaris van Economische Zaken, bij afwezigheid van de minister, over het bericht '16 duizend postbezorgers de dupe: geen contract in januari' ([Env.nl, 14 december 2016](#))

- het lid **KOSER KAYA** (D66) aan de staatssecretaris van Economische Zaken over de haaienvangst in het Caribisch gebied ([Vroege vogels, 18 december 2016](#))

- het lid **LODDERS** (VVD) aan de staatssecretaris van Economische Zaken over het bericht 'Sinaasappels mogelijk dubbel zo duur door Europese regels' ([Nos.nl, 17 december 2016](#))

- het lid **OUWEHAND** (PvdD) aan de staatssecretaris van Economische Zaken over de afzwakking van de criteria voor hormoonverstorende stoffen, waarbij volksgezondheid wordt opgeofferd voor vrijhandelsakkoorden ([Euractiv.com, 12 december 2016](#))

10.2.e

10.2.e

Griffie
 Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018, 2500 EA Den Haag

T 10.2.e | 10.2.e @tweedekamer.nl | I www.tweedekamer.nl

134.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: Mondelinge vraag Ouwehand - hormoonvertoorders.docx
Datum: dinsdag 20 december 2016 12:27:12

Collega's,

Dit is wel erg summier. Ik lees niets over de betreffende ontmoeting tussen de Commissie en de lidstaten en een reactie op wat daar is besproken. Ik mis eigenlijk ten algemene een reactie op de dingen die in het artikel worden gezegd. Daarnaast zou het fijn zijn als jullie nog wat willen toevoegen over de gevaars- en risicobenadering waar in het artikel ook over wordt gesproken. Fijn ook als jullie zouden kunnen achterhalen wat Ploumen toen in de Kamer heeft gezegd. Kunnen jullie uiterlijk 13.00 een nieuwe uitgebreidere versie aanleveren?

Dank,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 20 december 2016 12:14
Aan: 10.2.e 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Mondelinge vraag Ouwehand - hormoonvertoorders.docx

Ha 10.2.e

CC 10.2.e

Bijgevoegd de antwoorden voor de mondelinge vraag van mw Ouwehand. Is afgestemd met BZ en een laatste blik van 10.2.e

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Fwd: Urgent: Parlementair voorbehoud vergadering SCoPaff Criteria hormoonverstorende stoffen
Datum: dinsdag 20 december 2016 23:42:27
Bijlagen: [IMG_9609.JPG](#)

Ter info

10.2.e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2.e @minbuza.nl>
Aan: 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minbuza.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e @minbuza.nl>
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e @minez.nl>
 10.2.e @minez.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minbuza.nl>, 10.2.e @minbuza.nl>
 10.2.e @minbuza.nl>, 10.2.e @minienm.nl
 10.2.e @minienm.nl
Kopie: 10.2.e @minaz.nl" 10.2.e @minaz.nl>, 10.2.e
 10.2.e @minbuza.nl>
Onderwerp: Urgent: Parlementair voorbehoud vergadering SCoPaff
 Criteria hormoonverstorende stoffen

Beste collega's,

Vandaag vond het ER-terugblik debat met MP plaats. Een van de onderwerpen die onverwachts ter sprake kwam, waren de hormoonverstorende stoffen, naar aanleiding van de brief van stas EZ van Dam (Criteria hormoonverstorende stoffen inzake de Europese Gewasbeschermings- en Biocidenverordening) die gisteren naar de Kamer is gestuurd.
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z24404&did=2016D50000

De PvdD diende een motie in voor een parlementair voorbehoud. Deze motie is door de Kamer aangenomen.

Bijgaand de tekst van de motie.

Gaarne met spoed doorgeleiden aan de ambtenaren die morgen aanwezig zullen zijn bij de SCoPAFF vergadering.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

.....
Directie Integratie Europa | DIE-IN
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67 | 2594 AC | Den Haag
Tel 10.2.e 2
.....

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e 10.2.e
Onderwerp: Kamerbriefje stemming over hormoonverstorende stoffen
Datum: donderdag 22 december 2016 10:39:50
Bijlagen: [Steno.docx](#) 1

Ha 10.2.e

Zoals besproken lijkt het mij goed vandaag een Kamerbrief de lijn in te doen nav de motie Ouwehand en bespreking in SCoPAFF gisteren. Dan kan deze vanavond naar de stas en morgen uit, dan zijn we nog net op tijd voordat het reces echt begint. Hoeft zoals gezegd geen lang briefje te zijn, is puur bedoeld om de Kamer even te informeren en hun de gelegenheid te geven op basis van dit briefje te besluiten wat ze verder willen doen met het voorbehoud. Volgens mij zou zo'n briefje de volgende elementen kunnen bevatten:

- Tijdens stemmingen over debat over de uitkomsten van de Europese Top van 15 en 16 december 2016 nam Kamer motie Ouwehand aan
- Motie verzocht regering om tijdens stemming een parlementair voorbehoud te maken
- Woensdag is in SCoPAFF over de voorstellen gesproken, NL heeft cf motie parlementair voorbehoud gemaakt
- Op basis van discussie heeft Commissie besloten stemming uit te stellen (nog niet precies bekend tot wanneer, mogelijk eind januari).
- Ik wissel daarom voorafgaand aan de stemming graag nog met uw Kamer van gedachten over de voorstellen.

Stas heeft daarnaast zoals gezegd naar aanleiding van de tweede motie van Ouwehand (waarin NL werd verzocht om tegen te stemmen), verzocht om wat meer informatie te ontvangen over wie die experts zijn die waarschuwen dat de criteria zwak zijn en waar zij zich op baseren (en onze reactie daar op). Kunnen jullie dat in kaart brengen? Zou uiteraard mooi zijn als dat in 1x mee kon, mocht dat qua tijd niet haalbaar zijn dan komt dat later.

Voor jullie trouwens wellicht interessant om nog even het relevante gedeelte van het verslag van het debat terug te lezen. Heb ik toegevoegd. Ouwehand is in de veronderstelling dat door het uitlekken van de notulen van de bespreking die de Commissie met VS/CAN heeft gehad (en waar ze mondelinge vragen over heeft gesteld) de Commissie heeft besloten om versneld over de voorstellen te stemmen. Ze neemt het dus vooral de Commissie kwalijk en vindt dat het kabinet de Kamer 'op zich netjes' heeft geïnformeerd.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 13 mei 2016 10:09
Aan: 'Nefyto';
Onderwerp: RE: FOR INFO: Letter to Presidents of the EU institutions on ED criteria

Dank je wel, voor het informeren over deze ECPA-brief!

Gisteravond zag ik de brief voor het eerst via CIRCABC; de stukken voor het SCoPAFF van volgende week zijn (weer eens) heel erg laat.

Groet, 10.2.e

10.2.e

Ministerie van Economische Zaken / Ministry of Economic Affairs

Bezuidenhoutseweg 73/2594 AC/'s-Gravenhage
Postbus 20401/2500 EK/'s Gravenhage

T - 10.2.e 10.2.e

M - 06 10.2.e

Email 10.2.e @mnez.nl

Van: 10.2.e @nefyto.nl]
Verzonden: vrijdag 13 mei 2016 9:04
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: FOR INFO: Letter to Presidents of the EU institutions on ED criteria
Urgentie: Hoog

Best 10.2.e

Hierbij doe ik jullie rechtstreeks een afschrift toekomen van de brief die onze Europese koepelorganisatie ECPA gisteren heeft gestuurd aan de voorzitters van de Europese Commissie, het Europees Parlement en Minister-President Rutte als voorzitter van de Raad over de totstandkoming van criteria voor hormoonverstorende stoffen. Het was ons overigens niet bekend dat ECPA deze brief zou sturen

De komende tijd zijn we graag in contact hierover.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

dutch crop protection association

Nefyto
 Hogeweg 16, Den Haag
 +31 70 750 31 60
 10.2.e@nefyto.nl
 @NefytoNL
 www.nefyto.nl

Van: Nefyto <10.2.e@nefyto.nl>
Verzonden: vrijdag 1 juli 2016 12:29
Aan: Nefyto
Onderwerp: Bevestiging deelname Issue Meeting Hormoonverstorende Stoffen woensdag 6 juli a.s.
Bijlagen: Programma Issue Meeting hormoonverstorende stoffen 20160706.pdf; Bereikbaarheid.pdf

Geachte mevrouw/mijnheer,

Namens 10.2.e Nefyto, wil ik graag uw deelname bevestigen aan de Issue Meeting Hormoonverstorende Stoffen op woensdag 6 juli a.s.
 De bijeenkomst vindt plaats bij VNO-NCW in de Malietoren zaal 756 (Bezuidenhoutseweg 12, 2594 AV Den Haag)

In de bijlage treft u het definitieve programma aan, evenals informatie over de route en parkeren.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 Secretaresse

Van: Nefyto
Verzonden: dinsdag 21 juni 2016 15:09
Aan: Nefyto <10.2.e@nefyto.nl>
Onderwerp: Uitnodiging: Issue Meeting Hormoonverstorende Stoffen woensdag 6 juli a.s.

Geachte mevrouw/mijnheer,

Gisteren heeft de Europese Commissie het voorstel gepresenteerd voor wetenschappelijke criteria voor de identificatie van hormoonverstorende stoffen op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Voor het persbericht van de Europese Commissie, zie http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2152_nl.htm

Wanneer de criteria eenmaal zijn vastgesteld, zullen deze worden gehanteerd bij de goedkeuring van actieve stoffen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op Europees niveau. Ook zullen de criteria waarschijnlijk binnen het grotere kader van REACH hun invloed krijgen.

Het gaat bij de regulering van hormoonverstorende stoffen om een complex onderwerp. Daarom hebben de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), het Platform Biociden en Nefyto het initiatief genomen om over dit onderwerp een gezamenlijke Issue Meeting te houden op woensdagmiddag 6 juli a.s. in Den Haag en zij nodigen u hier graag voor uit. U treft het voorlopige programma van de middag in de bijlage aan.

U kunt zich voor de Issue Meeting aanmelden via [deze link](#).

Vanwege de capaciteit van de zaal, moeten wij helaas het VOL = VOL principe hanteren.

Uw aanmelding zien wij graag tegemoet,

Met vriendelijke groet,

nefyto

Platform
Biociden

Van: Nefyto 10.2.e@nefyto.nl>
Verzonden: vrijdag 1 juli 2016 12:29
Aan: Nefyto
Onderwerp: Bevestiging deelname Issue Meeting Hormoonverstorende Stoffen woensdag 6 juli a.s.
Bijlagen: Programma Issue Meeting hormoonverstorende stoffen 20160706.pdf; Bereikbaarheid.pdf

Geachte mevrouw/mijnheer,

Namens 10.2.e Nefyto, wil ik graag uw deelname bevestigen aan de Issue Meeting Hormoonverstorende Stoffen op woensdag 6 juli a.s.
 De bijeenkomst vindt plaats bij VNO-NCW in de Malietoren zaal 756 (Bezuidenhoutseweg 12, 2594 AV Den Haag)

In de bijlage treft u het definitieve programma aan, evenals informatie over de route en parkeren.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 Secretaresse

Van: Nefyto
Verzonden: dinsdag 21 juni 2016 15:09
Aan: Nefyto 10.2.e@nefyto.nl>
Onderwerp: Uitnodiging: Issue Meeting Hormoonverstorende Stoffen woensdag 6 juli a.s.

Geachte mevrouw/mijnheer,

Gisteren heeft de Europese Commissie het voorstel gepresenteerd voor wetenschappelijke criteria voor de identificatie van hormoonverstorende stoffen op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Voor het persbericht van de Europese Commissie, zie http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2152_nl.htm

Wanneer de criteria eenmaal zijn vastgesteld, zullen deze worden gehanteerd bij de goedkeuring van actieve stoffen van gewasbeschermingsmiddelen en biociden op Europees niveau. Ook zullen de criteria waarschijnlijk binnen het grotere kader van REACH hun invloed krijgen.

Het gaat bij de regulering van hormoonverstorende stoffen om een complex onderwerp. Daarom hebben de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), het Platform Biociden en Nefyto het initiatief genomen om over dit onderwerp een gezamenlijke Issue Meeting te houden op woensdagmiddag 6 juli a.s. in Den Haag en zij nodigen u hier graag voor uit. U treft het voorlopige programma van de middag in de bijlage aan.

10.2.e

Van: 10.2.e 10.2.e@lto.nl
Verzonden: donderdag 14 juli 2016 11:11
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: overwegingen LTO t.a.v. Commissievoorstel hormoonverstorende stoffen

Beste 10.2.e

Ik zag zojuist dat ik in onderstaande afweging een interpretatiefout heb gemaakt ten aanzien van de derogatiecriteria voor hormoonverstorende stoffen onder de PPP vs de BP verordening. Excuses hiervoor, dit dossier is niet het meest eenvoudige om me op in te werken... Desalniettemin blijft mijn overkoepelende boodschap overeind dat er een goede wetenschappelijke balans moet zijn/komen tussen de criteria voor identificatie ED en de criteria voor derogatie.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

T 10.2.e | M +31 (0)610.2.e 10.2.e@lto.nl | W www.lto.nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e 10.2.e@lto.nl
Verzonden: vrijdag 8 juli 2016 16:21
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Re: overwegingen LTO t.a.v. Commissievoorstel hormoonverstorende stoffen

Ha 10.2.e

Dank voor je attenties. Maandag hoop ik ze lezen Met vr groet,

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 8 jul. 2016 om 15:29 heeft 10.2.e 10.2.e@lto.nl <mailto:10.2.e> het volgende geschreven:

Beste 10.2.e

Naar ik begreep schrijft EZ momenteel samen met andere betrokken ministeries aan een BNC fiche n.a.v. het Commissievoorstel over hormoonverstorende stoffen (Endocrine Disruptors, ED). Graag zou ik jullie namens LTO hier onderstaande overwegingen in willen meegeven.

Vriendelijke groeten

10.2.e

We onderschrijven het belang van een 'science-based' benadering in de toelatingsprocedure van actieve stoffen - en dus ook in de beoordeling of een stof al dan niet hormoonverstorende eigenschappen heeft. Wel signaleren we dat het systeem zich op de grens bevindt tussen een daadwerkelijk betere onderbouwing en het doorslaan naar een kader dat meer vragen oproept dan we kunnen beantwoorden. Daarmee wordt een schijnveiligheid gecreëerd. Wetenschap moet ten dienste staan van besluitvorming, niet het onderwerp worden van besluitvorming. Daarnaast wordt de 'science-based' benadering in het commissievoorstel vooral geïmplementeerd in de beoordeling van de hazard, en (voor zover ik kan zien) in veel mindere mate in de onderbouwing van de derogatie-opties. Anders gezegd: de "nee" is wetenschappelijk veel zwaarder gefundeerd dan de "tenzij". Bovenstaande observaties vergroten de kans dat besluitvorming een politieke discussie à la glyfosaat wordt waarbij de uitkomst afhankelijk is van de politieke en maatschappelijke trends van dat moment. Hierbij is niemand gebaat - ook de maatschappij niet.

Uiteraard zijn we blij dat de Commissie vooralsnog de mogelijkheid tot derogatie wil blijven bieden. Dat vereist echter wel heldere - en realistische kaders. Hiertoe vragen wij een verdiepingsslag van het begrip 'negligible risk'

en onderbouwing voor het feit dat hier uitsluitend sprake van is in geval van een gesloten bedrijfsvoering. Daarnaast vragen wij ons af waarom een derogatie als bijv. "(economische) onmisbaarheid" wel mogelijk is voor biociden, en niet voor gewasbeschermingsmiddelen? Soms gaat het zelfs om dezelfde stof.

Ten aanzien van de plantaardige productie in Nederland voorzien wij dat uitvoering van het voorstel tot knelpunten leidt in de schimmelbestrijding, o.a. doordat er veel middelen verdwijnen in de groep dithiocarbamaten. Deze stoffen zijn onder andere belangrijk in het kader van resistentiemanagement. Daarnaast zal de druk op een effectief middelen- en maatregelenpakket met name in de kleine teelten nog meer toenemen. Verder is ons nog niet duidelijk hoe het voorstel uitpakt voor biologische middelen, zoals inzet van feromonen. Voor zover een (aangepast) voorstel niet in oplossingen voor dit soort knelpunten voorziet, roepen we de Nederlandse overheid op om bestaande instrumenten voor bijv. kleine toepassingen (nog) efficiënter in te richten, en druk uit te (blijven) oefenen om de voorgenomen versnelling van stimulering van IPM in Europa te vertalen in concrete acties.

Verzonden vanuit Mail **10.2.e** voor Windows 10

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van: Nefyto <10.2.e@nefyto.nl>
Verzonden: woensdag 27 juli 2016 17:24
Aan: Nefyto
Onderwerp: Inbreng Nefyto consultatie EU voorstel hormoonverstorende stoffen
Bijlagen: Inbreng Nefyto in publieke consultatie EU voorstel hormoonverstorende stoffen 27 juli 2016.pdf

Geachte heer, mevrouw,

In navolging op de Issue meeting over het EU voorstel over hormoonverstorende stoffen van afgelopen 6 juli brengt Nefyto graag haar inbreng in de publieke consultatie onder de aandacht. Deze treft u in de bijlage aan, is te raadplegen op de website van de Europese Commissie en binnenkort op Nefyto.nl.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e - DGMI <10.2.e@minienm.nl>
Verzonden: dinsdag 27 september 2016 15:06
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: FW: DK comments on endocrine-disrupting properties

Beste 10.2.e

Aangezien 10.2.e slecht bereikbaar is, stuur ik deze mail aan jou. Zoals je ziet vraagt Denemarken steun voor een wijzigingsvoorstel voor de ontwerp wijzigingen aan de PPPR en BPR. 10.2.e denkt dat Denemarken een terecht punt heeft, maar voordat we de gevraagde steun kunnen geven, moet EZ daar uiteraard mee akkoord zijn. Delen jullie onze beoordeling van het verzoek en kan Nederland derhalve het Deense voorstel steunen?

Vast dank voor je antwoord en met hartelijke groet,

Van: 10.2.e - DGMI
Verzonden: maandag 26 september 2016 11:48
Aan: 10.2.e - DGMI
Onderwerp: FW: DK comments on endocrine-disrupting properties

DK vraagt om onze steun

Ministerie van Infrastructuur en Milieu | Directie Veiligheid en Risico's
 Plesmanweg 1-6
 Postbus 20901 | 2500 EX | Den Haag

M 10.2.e

Van: 10.2.e @mst.dk
Verzonden: maandag 26 september 2016 11:46
Aan: 10.2.e - DGMI
CC: biocides@ctgb.nl
Onderwerp: DK comments on endocrine-disrupting properties

Dear 10.2.e

During the 66th CA meeting last week under the discussions concerning the draft Commission delegated regulation on criteria for the determination of endocrine-disrupting properties, we raised the issue of the scope of the substances included in the draft regulation.

The draft regulation regarding determination of EDS under the PPPR covers "active substances, safeners and synergists" and the draft regulation pursuant to the BPR only includes "active substances".

In our opinion the scope of the delegated regulation should not be restricted to active substances but be broadened to include other substances – coformulants including substance of concern etc.

We are currently analyzing whether the Commission has exceeded its mandate by restricting the criteria for determination of endocrine-disrupting properties to active substances only.

According to the legislative text in PPPR and BPR, the Commission was obliged to adopt the delegated act as regards the specification of the scientific criteria for the determination of endocrine-disrupting properties.

The draft Commission act only sets out scientific criteria for the determination of endocrine- disrupting properties of active substances.

BPR (article 19 (4)(d)) states that a biocidal product shall not be authorized where it has endocrine-disrupting properties. This opinion is further supported by the common principles for the evaluation of dossiers for biocidal products (Annex VI point 48), which clearly states that the evaluating body shall conclude that the biocidal product does not comply with criterion (iv) under point (b) of Article 19(1) if it contains any substance of concern or relevant metabolites or breakdown or reaction products fulfilling the criteria for being PBT or vPvB, or if it has endocrine-disrupting properties.

The exclusion of coformulants from the scientific criteria for determination of endocrine-disrupting properties introduces a lack of logic and consistency in the legislation. A biocidal product may contain a substance of concern, which is suspected to have endocrine disrupting properties and occurs in a much higher concentration than the active substance. Hence, it is necessary to include coformulants in the draft delegated act on scientific criteria for identification of endocrine disrupting properties. This suggested amendment would also get around future situations where an active substance in low concentration in a biocidal product will be considered as having ED properties, while another substance in the same formulation with exactly the same properties is not identified as an ED. We can also find ourselves in a situation where a substance will be identified as having ED properties in the PPPR because it is a safener or a synergist; while in a biocidal product the same substance will not be identified as an ED.

Further, by excluding the coformulants - including substances of concern - from the criteria, the draft proposal will not lead to a higher protection of the European citizens and the environment, as only few endocrine disrupting substances will be identified in the biocidal products. In our opinion this was not the intention of the regulation.

Hence, we suggest that the draft regulation is amended by – throughout the proposal - deleting the word “active”, where the scope is indicated in the text.

We hope that you agree with our proposal to broaden the scope of the draft regulation and will support it actively.

As the Member States have been invited to provide additional comments on the draft legal text on defining criteria for identification of endocrine disrupting properties by 30 September, I hope that you will agree that a response is required for urgent action.

Thank you in advance,
Best regards,

10.2.e

**Pesticide
Action
Network**
Europe

Ministerie van Economische Zaken
De heer Ir. M.H.P. van Dam
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kopie aan: Staatssecretaris mevrouw S.A.M. Dijkema
Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Vaste Kamercommissie Infrastructuur en Milieu
Vaste Kamercommissie Economische Zaken

Datum 26 oktober 2016
Onderwerp AO behandelvoorbehoud EU-voorstel hormoonverstorende stoffen

Geachte heer Van Dam,

Op 14 september jl. sprak u in het algemeen overleg (AO) over het behandelvoorbehoud aangaande het EU-voorstel hormoonverstorende stoffen. In het verslag van het AO troffen wij uitspraken van u aan die feitelijk onjuist zijn. Wij vinden het belangrijk om u te attenderen op deze onjuistheden, omdat ze kunnen leiden tot beleid dat een negatieve impact heeft op mens en milieu.

WHO-definitie hormoonverstorende stoffen

Tijdens het AO stelt u het volgende over de definitie van een hormoonverstorende stof (zie p. 9 van het verslag):

'De Commissie hanteert de definitie van de WHO, die een-op-een wordt overgenomen.'

Dit is onjuist. De definities van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en van de EC zijn als volgt:

An endocrine disruptor (ED) is *'...an exogenous substance or mixture that alters the function(s) of the endocrine system and consequently causes adverse effects in an intact organism, or its progeny, or (sub)populations.'* (WHO/IPCS 2002)

An endocrine disruptor (ED) is *'...an exogenous substance or mixture that has an endocrine mode of action and is known to cause an adverse effect relevant for human health in an intact organism, or its progeny, or (sub)populations as a consequence of the endocrine mode of action.'* (Voorstel van de EC 2016)

De toevoeging van *'known to cause an adverse effect relevant for human health'* aan de definitie van de EC komt neer op een enorme bewijslast om schade aan de menselijke gezondheid aan te tonen. De dubbele toevoeging van *'endocrine mode of action'* vraagt om een nóg hogere bewijslast, omdat nu ook

het werkingsmechanisme bewezen moet worden. De definitie van de WHO is dus niet een-op-een overgenomen, maar drastisch en fundamenteel veranderd.

Ook de identificatiemethode zoals beschreven in de WHO-definitie is veranderd:

'ED are identified as: a) Substances which are i) known or presumed to have caused endocrine-mediated adverse effects in humans or population-relevant endocrine-mediated adverse effects in animal species living in the environment or ...' (WHO/IPCS 2002)

Dit betekent dat *'presumed'* – of *vermoedelijke* hormoonverstorende stoffen - naast *'known'* onder de criteria moeten vallen. Dit is in overeenstemming met de Verordening 1107-2009, die spreekt van *'may cause adverse effects'*.

In een brief van 20 juni jl. aan Eurocommissaris Andriukaitis waarschuwen Frankrijk, Zweden en Denemarken dat er sprake kan zijn van onherstelbare schade aan gezondheid en milieu als bij de identificatie van hormoonverstorende stoffen uitsluitend *'known ED substances'* worden meegenomen.

Risicobenadering in de uitzonderingsclausule

De Europese Commissie stelt voor om bij de uitzonderingsclausules in de Gewasbeschermings-middelenverordening de risicobenadering te hanteren in plaats van de gevaarsbenadering. Het kabinet heeft in haar brief d.d. 2 september 2016 jl. aan de Kamer gesteld dat zij deze wijziging steunt.

Wij vinden uw uitleg over de risicobenadering bijzonder verontrustend. U stelt namelijk dat:

'Sommige stoffen kunnen met een zeer kleine blootstelling nog steeds leiden tot een reëel risico. Deze benadering is dus de betere benadering, omdat die beter duidelijk maakt of mensen een risico lopen op basis van blootstelling aan een stof. De Commissie stelt dus voor om die twee verordeningen met elkaar in lijn te brengen, en kiest daarin wat ons betreft de verstandige van de twee verordeningen, die daadwerkelijk het beste beschermingsniveau biedt.' (AO-verslag p.14)

De risicobenadering biedt volgens u het beste beschermingsniveau. De Verordening 1107-2009 spreekt echter helemaal niet over een bepaalde blootstelling met reëel risico. De Verordening zegt:

'.....unless the exposure of humans to that active substance, safener or synergist in a plant protection product, under realistic proposed conditions of use, is negligible, that is, the product is used in closed systems or in other conditions excluding contact with humans and where residues of the active substance, safener or synergist concerned on food and feed do not exceed the default value set in accordance with point (b) of Article 18(1) of Regulation (EC) No 396/2005.'

Bij *'negligible exposure'* is er geen sprake van reële risico's omdat er geen (menselijk) contact is vanwege gesloten systemen of andere omstandigheden waaronder menselijk contact uitgesloten is. Daarentegen zal de risicobenadering er bijna altijd toe leiden dat hormoonverstorende stoffen toegelaten worden met alle risico's van dien.

Wij zijn ernstig bezorgd over de invoering van de risicobenadering in de uitzonderingsclausule, omdat de praktijk leert dat uitzonderingsclausules bijzonder vaak gebruikt worden. Artikel 53 - een ontheffing van 120 dagen voor verboden bestrijdingsmiddelen – wordt honderden malen per jaar toegepast door

lidstaten. De gewasbeschermingsindustrie heeft tot nu toe in alle gevallen een beroep gedaan op een nieuwe ontheffing (Artikel 4.7 '*Serious danger for plant health*').

Met klem vragen wij u daarom om ook in de uitzonderingsclausule te kiezen voor een gevaarsbenadering.

Wij zijn graag bereid om bovenstaande toe te lichten in een gesprek.

Hoogachtend:

10.2.e

Directeur Pesticide Action Network

10.2.e

Directeur a.i. Wemos

Pesticide Action Network is de koepelorganisatie van 33 organisaties in Europese lidstaten die zich inzetten voor het gebruik van alternatieven voor chemische bestrijdingsmiddelen en de organisatie die samen met de leden lobbywerk verricht in Brussel. www.pan-europe.info

Wemos pleit voor een wereld waarin iedereen een gezond leven kan leiden en waarin overheden hun verplichtingen nakomen om het recht op gezondheid te respecteren, beschermen en realiseren. Daarin beroepen we ons op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Volksgezondheid heeft voorrang boven politieke en commerciële belangen. www.wemos.nl

Van: 10.2.e [redacted] [redacted]@wemos.nl

Verzonden: donderdag 24 november 2016 15:43

Aan: 10.2.e

- DGMI; 10.2.e

10.2.e [redacted] [redacted]

10.2.e

- DGMI;

Geachte mensen van I&M, VWS, RIVM, SZW, EZ die zich met de EU criteria hormoonverstorende stoffen bezighouden,

Graag wil ik jullie met deze brief vragen om een update omtrent de positie van Nederland over de EU criteria, waarvan wij begrepen dat de overleggen verleden week (vrijdag 18 pesticides/biocides) zijn uitgesteld tot aanstaande woensdag, 30 november. Wemos maakt zich zorgen over de positie van Nederland momenteel, vanwege de geluiden die we krijgen van onze partner organisaties. We willen u graag om opheldering vragen over de inzet van Nederland. We begrepen dat in het AO behandelvoorbehoud ook de Tweede Kamer op de hoogte gehouden zou worden over de positie van de Regering omtrent de EU criteria.

In het BNC fiche (en in de beantwoording van de openbare raadpleging) heeft Nederland aangekondigd voorstander te zijn van opname van een extra categorie, de potentieel hormoonverstorende stoffen. Maakt Nederland zich actief sterk voor de opname van deze categorie in de overleggen?

Hieronder de huidige voorstellen van de herziene criteria, die de Commissie heeft voorgesteld begin november: (Zoals in de pesticide wetgeving opgenomen (deze is identiek aan die in de biocide wetgeving maar heeft daar uiteraard een andere nummering):

"3.6.5.2.2. An active substance, safener or synergist shall be considered as having endocrine disrupting properties that may cause adverse effect in humans if, based on points (1) to (4) of point 3.6.5.2.3., it is a substance that meets all of the following criteria, unless there is information demonstrating that the adverse effects identified are not relevant to humans:

(1) it shows an adverse effect in an intact organism or its progeny, which is a change in the morphology, physiology, growth, development, reproduction, or, life span of an organism, system, or (sub)population that results in an impairment of functional capacity, an impairment of the capacity to compensate for additional stress, or an increase in susceptibility to other influences;

(2) It has an endocrine mode of action, i.e. it alters the function(s) of the endocrine system;

(3) the adverse effect is a consequence of the endocrine mode of action."

De Volgende bulletpoints zijn voor ons belangrijk. Met name vragen we om een verlaagde "level of proof" dat de adverse effects een gevolg zijn van hormoonverstorende actie (derde bullet). Dit sluit aan bij eerdere berichtgeving van het RIVM, zie het artikel van Chemical Watch hieronder.

- "3.6.5.2.2.(1) It shows an adverse effect in an Intact organism or Its progeny" should be changed to 'it is known or can be presumed to cause an effect in an Intact organism or its progeny' This is to allow for data from In-vitro or In-silico methods to be used when these are deemed to be sufficiently predictive.
- "3.6.5.2.2.(2) It has an endocrine mode of action, i.e. It alters the function(s) of the endocrine system" should be changed to just 'It alters the function(s) of the endocrine system'. This is in order to bring it in line with the WHO definition, and make it clear that full details of the mode of action are not required.
- "3.6.5.2.2 (3) the adverse effect is a consequence of the endocrine mode of action" should be changed to 'the adverse effect is considered a likely consequence of the alteration in the function of the endocrine system' or 'there is a plausible link between the adverse effects and the alteration in the function of the endocrine system.' This is because getting proof that the adverse effects are a consequence of an endocrine disrupting mode of action may be almost impossible. For example, researchers on chemicals such as PCBs and TBT have found that that getting proof of modes of action may be elusive or take decades. In addition, it

needs to be recognised that these criteria will be used in other laws such as medical devices and cosmetics, where the data requirements are much less than under the pesticides and biocides laws.

- Furthermore, we do not support the change in the derogation for continued use of pesticides with ED properties, which effectively requires a move from hazard based controls, as specified in the original text of the Pesticides Regulation, to risk assessment. The original text requiring negligible exposure rather than negligible risk should be re-instated. This is because pesticides are typically used in open field settings (which can be near houses or footpaths) where exposure is inevitable and therefore pesticides with ED properties should not be used, unless there is some form of closed system application that really does give rise to negligible exposure. Moving to a risk assessment process, which would be required to establish negligible risk, would entail trying to establish a threshold for the adverse effects. This would require exhaustive animal testing looking at various endpoints, including looking for adverse effects in subsequent generations. Given the aim to reduce animal testing in the EU, it needs to be recognised that this will not be reliably achieved.

<https://chemicalwatch.com/50916/mode-of-action-tests-needed-to-identify-edcs-says-rivm>

Mode of action tests needed to identify EDCs, says RIVM

Calls for changes in data requirements

10 November 2016 / Data, EDCs, Netherlands, Risk assessment, Test methods

Dutch experts have called for an increased regulatory focus on mode of action (MoA) when identifying potential endocrine disrupting chemicals (EDCs).

Current data requirements focus on chemical-induced adverse responses, but not on MoA. This makes it "very difficult to establish a biologically plausible causal relationship between adverse effects and the underlying MoAs", writes a team from the Dutch National Institute for Public Health and the Environment (RIVM).

The institute has published two reports on EDCs within EU legal frameworks - on the health and environmental perspectives.

Under the European Commission's revised proposals for criteria to identify EDCs, regulators will not only have to show an adverse effect, but also an MoA, and the link between the two, before action can be taken.

NGOs have raised concerns, with PAN Europe warning: "This is almost impossible to prove given the fact that the type of information is generally not available, especially not on mode of action".

RIVM says these data gaps "will hamper authorities in tackling EDCs".

It also says current OECD test guidelines only cover a limited number of endocrine pathways. Developing new OECD test guidelines and updating existing ones is important for identifying EDCs and carrying out risk assessment, it says.

The scientists outline some limitations of tests in the OECD's "conceptual framework", which is essentially a toolbox.

For example, the framework's higher level *in vivo* tests can detect adverse effects, but do not provide an indication of MoA.

Meanwhile, although *in vitro* tests exist for endocrine pathways such as progesterone receptors and thyroid hormone receptor, they are not yet covered by OECD protocols.

The extended one generation reproductive toxicity study (Eoerts) is currently the "best" for picking up EDC effects, says the Institute. As such, it recommends including the test in data requirements.

Although it says the Commission's draft criteria for identifying EDCs will remove some uncertainties, "important challenges for regulating EDCs remain. These include obtaining enough information from available test data to flag a chemical with endocrine disrupting properties.

The Institute says a "smart testing strategy" is needed to streamline the path to EDC regulation. In particular, it would like to reduce the time it takes to get a chemical through the substance evaluation process. It currently takes around a year to include a chemical in the process, with another to agree on a testing proposal. Finally, executing, reporting and evaluating tests takes at least two years.

http://www.rivm.nl/en/Documents_and_publications/Scientific/Reports/2016/oktober/Endocrine_disrupting_chemicals_within_EU_legal_frameworks_environmental_perspective

http://www.rivm.nl/en/Documents_and_publications/Scientific/Reports/2016/oktober/Endocrine_disrupting_chemicals_within_EU_legal_frameworks_human_health_perspective

In de bijlage een brief van de EDC Free coalitie over de voornaamste zorgen mbt de criteria vanuit de EDC Free Europe coalitie.

Graag hoor ik van u hierover.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Pleitbezorger mondiale gezondheid | Global Health Advocate

wemos
HEALTH UNLIMITED

Wemos
Elfermanstraat 15-0
Postbus 1693

1000 BR Amsterdam

T+: 10.2.e
10.2.e

www.wemos.nl

Volg ons | Follow us:

www.twitter.com/wemos

www.facebook.com/wemosnl

Ontvang 10 x jaar ons laatste nieuws: www.wemos.nl/nieuwsbrief/

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

LEAN/PAN

1653320

wemos
HEALTH UNLIMITED

333

Ministerie van Economische Zaken
De heer Ir. M.H.P. van Dam
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Amsterdam, 8 december 2016

Betreft: brief AO behandelvoorbehoud EU-voorstel hormoonverstorende stoffen

Geachte heer Van Dam,

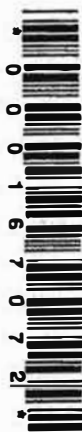
Op 26 oktober jongstleden stuurde Wemos, mede namens PAN Europe, u bijgaande brief. Tot op heden hebben wij nog geen reactie mogen ontvangen. Mogelijk is de brief niet goed aangekomen. Daarom brengen wij deze brief nogmaals onder uw aandacht.

Hoogachtend,

10.2.e

Directeur ad interim

Bijlage: kopie brief AO behandelvoorbehoud EU-voorstel hormoonverstorende stoffen

STICHTING WEMOS

I-31

Today MISS TRIO 0254 3737 47
ING NLX5INGB 0104 2657 27
Link Amsterdam 01 5512 03

